

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl soudkyní Mgr. Lucií Šternovou ve věci žalobce: M. M., nar. bytem t. JUDr. Karlem Polákem, advokátem se sídlem Lorecká 465, Kutná Hora, proti žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, o zaplacení částky 3.575.394,-Kč s přísl.

t a k t o :

- I. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 366.500,-Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně od 29.12.2009 do 31.12.2009, ve výši 8 % ročně od 1.1.2010 do 30.6.2010, ve výši 7,75 % ročně od 1.7.2010 do 20.12.2010, a dále od 21.12.2010 do zaplacení s ročním úrokem z prodlení ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 7 % bodů a platné vždy pro první den příslušného kalendářního pololetí, v němž trvá prodlení žalované, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku.
- II. Řízení se zastavuje co do částky 73.610,-Kč.
- III. Žaloba se zamítá co do částky 3.135.284,-Kč se zákonným úrokem z prodlení od 29.12.2009 do zaplacení.
- IV. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení ve výši 59.757,70 Kč, k rukám právního zástupce žalobce JUDr. Kala Poláka, advokáta, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou ke zdejšímu soudu domáhá na žalované zaplacení částky 3.500.000,-Kč jako přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, dále náhrady za ušlý

zisk za dobu, kdy byl žalobce ve výkonu trestu ve výši 73.610,-Kč a náhrady škody spočívající v nákladech právního zastoupení ve výši 1.784,-Kč. V odůvodnění žaloby mimo jiné uvedl, že byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 16.11.1993 pod sp.zn. [REDAKCE] uznán vinným trestním činem porušení povinnosti v řízení o konkurzu a vyrovnání podle § 126 trestního zákona a byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let. Uvedeného trestného činu se měl dopustit tím, že v konkurzu prohlášeným na jeho majetek usnesením Městského soudu v Praze (dále jen MS v Praze) ze dne 2.5.1997 nereagoval na výzvy ustanoveného správce konkurzní podstaty JUDr. Pavla Valouška k předložení seznamu majetku a závazků, účetních dokladů a neposkytoval potřebná vysvětlení tak, aby bylo možno správně zajistit veškerý majetek patřící do konkurzní podstaty. Usnesením ze dne 26.4.2002 Obvodního soudu pro Prahu 10 (dále jen OS pro Prahu 10) vyslovil, že podmíněně odsouzený žalobce se ve zkušební době neosvědčil a že trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců vykoná a žalobce byl současně zařazen do věznice s dozorem. Stížnost žalobce proti uvedenému usnesení byla zamítnuta usnesením MS v Praze ze dne 15.8.2002. Trest odnětí svobody žalobce vykonal ve věznici [REDAKCE] v době od 25.4.2003 do 30.6.2004. Dne 30.6.2004 byl žalobce podmíněně propuštěn, přičemž mu byla stanovena zkušební doba v trvání 3 let a byla mu uložena přiměřená povinnost plnit své povinnosti vyplývající z konkurzního řízení vedeného u MS v Praze pod sp.zn. [REDAKCE]. Usnesení MS v Praze ze dne 2.5.1997 čj. [REDAKCE] kterým byl prohlášen konkurz na majetek žalobce bylo usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 13.6.2006 změněno tak, že návrh na prohlášení konkurzu se zamítá, neboť nebyla osvědčena ani aktivní legitimace navrhovatele ani úpadek žalobce. Konkurz na majetek žalobce tak byl nařízen neoprávněně.

Vzhledem k tomuto žalobce podal návrh na povolení obnovy řízení, které skončilo jeho odsuzujícím rozsudkem OS pro Prahu 10 ze dne 16.11.1999. O jeho návrhu však OS pro Prahu 10 rozhodl usnesením ze dne 1.10.2008 tak, že obnova řízení se nepovoluje. Proti tomuto usnesení podal žalobce prostřednictvím svého obhájce stížnost, na základě které MS v Praze usnesením ze dne 3.12.2008 rozhodl o povolení obnovy řízení a zrušil rozsudek OS pro Prahu 10. Následně byl žalobce rozsudkem OS pro Prahu 10 ze dne 7.1.2009 zproštěn obžaloby v plném rozsahu, neboť skutek, který byl předmětem obžaloby, není trestním činem.

Žalobce touto žalobou požaduje ušlý zisk za dobu, po kterou byl ve výkonu trestu a to v souladu s ustanovením § 30 zákona 82/98 Sb. v paušální výši 170,-Kč za den výkonu trestu. Žalobce se domnívá, že není povinen prokazovat ušlý zisk, neboť toto ustanovení zakládá domněnku, že k ušlému zisku v uvedené výši v důsledku výkonu trestu odnětí svobody došlo. Dále poukazuje na to, že v době před výkonem trestu i po tomto výkonu vykonával činnost jednatele obchodní společnosti a je obecně známou skutečností, že z výkonu činnosti jednatele zpravidla vyplývá finanční odměna a tudíž zisk.

Žalobce dále požaduje škodu, která mu vznikla v podobě vynaložených nákladů obhajoby. Žalobce uplatnil u žalované nárok na náhradu nákladů obhajoby ve výši 14.644,-Kč, žalovanou však byla žalobci přiznána pouze částka 12.860,-Kč, tedy o 1.784,-Kč nižší. Částka 1.784,-Kč představuje zvýšení odměny za sepsání stížnosti proti usnesení o nepovolení obnovy na dvojnásobek podle § 12 odst. 1 advokátního tarifu, což představuje 1.500,-Kč a odpovídající DPH ve výši 284,-Kč.

Dále žalobce požaduje náhradu nemajetkové újmy, která žalobci vznikla v důsledku jeho neopodstatněného trestního stíhání, nespravedlivého odsouzení a rovněž podrobení se tzv. přiměřeným omezením uloženým žalobci nejprve v odsuzujícím rozsudku a posléze v usnesení o podmíněném propuštění a dále nemajetková újma vyplývající z toho, že byl na základě nespravedlivého odsouzení vězněn. Žalobce byl v důsledku tohoto poškozen na své cti a pověsti, přičemž nemajetková újma vznikla po celou dobu, kdy trvaly následky výše uvedeného postupu a rozhodnutí. Žalobce se tedy domnívá, že ke vzniku uvedené nemajetkové újmy došlo již za účinnosti zákona č. 160/2006 Sb. V tomto ohledu považuje za nesmyslnou argumentaci

žalované v rámci předběžného projednání nároku žalobce, která zaměňuje nemajetkovou újmu vzniklou před dnem nabytí účinnosti uvedeného zákona za nemajetkovou újmu vzniklou z nesprávného úředního postupu, ke kterému došlo, či nezákonného rozhodnutí, které bylo vydáno před účinností uvedeného zákona. Žalobce rovněž odkazuje na judikaturu Ústavního soudu a to zejména náleží II. US 590/08, kde Ústavní soud vyslovil názor, že má-li být stát skutečně považován za materiálně právní stát, musí nést objektivní odpovědnost za jednání svých orgánů.

Žalovaná se ve věci vyjádřila tak, že nárok uplatněný žalobou neuznává a to ani částečně. Žalovaná uvedla, že u ní žalobce dne 25.6.2009 dopisem ze dne 22.6.2009 uplatnil nárok na náhradu škody v souvislosti s trestním řízením vedeným u OS pro Prahu 10 pod. sp.zn. [REDAKCE] resp. [REDAKCE] ve výši 14.644,-Kč, nárok na náhradu škody spočívající v ušlém zisku ve výši 73.610,-Kč a nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 3.500.000,-Kč. Žádosti žalobce bylo vyhověno co do požadované části náhrady nákladů řízení ve výši 12.860,-Kč.

Co se týká částky 1.784,-Kč, kterou žalobce požaduje jako náhradu nákladů obhajoby, když se jedná o navýšení odměny za jeden úkon právní služby o 100 % a to konkrétně soupis stížnosti proti usnesení o nepovolení obnovy řízení, zde dle žalované nejsou dány důvody ke zvýšení sazby.

Co se týká částky 73.610,-Kč, kterou žalobce požaduje jako ušlý zisk v souvislosti s výkonem trestu odnětí svobody, k tomu žalobkyně poukazuje na to, že dle § 30 zákona č. 82/1998 ve znění účinném v rozhodné době se poskytuje náhrada ušlého zisku ve výši 5.000,-Kč za každý měsíc výkonu vazby, trestu odnětí svobody, ochranné výchovy nebo ochranného léčení, pokud poškozený nepožádá, aby mu byla stanovena náhrada ušlého zisku podle zvláštních předpisů. Vznik škody však musí být prokázán a to i tehdy, je-li pro usnadnění důkazní situace využita ohledně náhrady ušlého zisku paušální částka. Náhradu ušlého zisku v paušální výši nelze v žádném případě uhradit, pokud by žalobce v době vzetí do výkonu trestu odnětí svobody zisku nedosahoval a za dobu výkonu trestu odnětí svobody mu žádný zisk neušel. Proto je nezbytné, aby vznik škody byl v tomto smyslu řádně doložen a prokázán. Žalovaná poukazuje na to, že z výpisu z obchodního rejstříku společnosti [REDAKCE] není patrné, že by žalobce měl v rozhodném období nárok na nějaký zisk, a ze strany žalobce nebyl doložen žádný doklad, který by žalobcem tvrzenou skutečnost dokazoval.

Co se týká požadovaného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, zde co se týká požadavku na nemajetkovou újmu v souvislosti s výkonem trestu v období od 25.4.2003 do 30.6.2004, zde žalovaná poukazuje na to, že právo na náhradu škody nemá ten, kdo si vazbu, odsouzení nebo uložení ochranného opatření zavinil sám. Dle názoru žalované si žalobce zavinil trest odnětí svobody tím, že nesplnil pravomocným rozhodnutím soudu mu uloženou povinnost spolupracovat s konkurzním správcem, když konkurzní řízení bojkotoval. Žalobce si tedy výkon trestu odnětí svobody zavinil sám. Co se týká požadavku na náhradu nemajetkové újmy v souvislosti s tvrzenou újmou na cti a pověsti žalobce v důsledku odsouzení a výkonu trestu, zde žalovaná poukazuje na to, že institut zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu byl do českého právního řádu zaveden zákonem č. 160/2006, který nabyl účinnosti dne 27.4.2006. Pokud jde o zmíněnou zpětnou účinnost tohoto předpisu, tato je připuštěna pouze ve vztahu k nesprávnému úřednímu postupu a to toliko za předpokladu, že nesprávný úřední postup spočívá v průtazích v řízení. V ostatních případech vzniká právo na zadostiučinění pouze tehdy, došlo-li k vydání nezákonného rozhodnutí, či k nesprávnému úřednímu postupu za účinnosti předmětné právní normy. Žalovaná rovněž vznáší námitku promlčení žalobou uplatněného nároku, neboť tvrzená nemajetková újma měla vzniknout žalobci postupně v delším časovém úseku.

Mezi účastníky je v řízení nesporné, že žalobce uplatnil svůj nárok předběžně u žalované dopisem doručeným žalované dne 25.6.2009. Žalovaná této žádosti částečně vyhověla a uhradila žalobci částku 12.860,-Kč, představujících náhradu škody vzniklou vynaložením nákladů na obhajobu ze strany žalobce. Mezi účastníky byl rovněž nesporným průběh řízení vedeného před OS pro Prahu 10 pod sp.zn. [REDACTED] (původně sp.zn. [REDACTED]). Tyto skutečnosti tedy nebyly předmětem dokazování.

Z usnesení MS v Praze ze dne 6.12.2001 sp.zn. [REDACTED] vzal soud za prokázané, že tímto usnesením MS v Praze odmítl odvolání žalobce proti usnesení MS v Praze ze dne 2.5.2007 o prohlášení konkurzu na majetek žalobce, a to pro jeho opožděnost. Usnesením VS v Praze ze dne 25.3.2002 bylo toto usnesení MS v Praze o odmítnutí odvolání žalobce zrušeno. Ve výroku II. bylo rozhodnuto o tom, že odvolání dlužníka proti usnesení MS v Praze ze dne 2.5.2007 se odmítá. V odůvodnění na rozhodnutí mimo jiné uvedl, že funkčně příslušný k odmítnutí podaného odvolání byl pouze odvolací soud, nikoliv soud I.stupně. Z usnesení MS v Praze ze dne 24.1.2004 vzal soud za prokázané, že tímto usnesením byla zamítnuta žaloba o zrušení usnesení VS v Praze ze dne 25.3.2002 a usnesení MS v Praze ze dne 2.5.1997. Žalobce se podanou žalobou pro zmatečnost domáhal zrušení uvedených usnesení VS v Praze a MS v Praze, přičemž tvrdil, že mu nebylo řádně doručeno usnesení a prohlášení konkurzu a bylo mu znemožněno řádně uplatňovat svá práva před soudem v rámci konkurzního řízení. O prohlášení konkurzu se žalobce dozvěděl až dne 7.11.2001, tedy takřka 2 roky po prohlášení konkurzu. Kromě jiného podal do usnesení prohlášení konkurzu odvolání, které bylo následně odmítnuto jako opožděné. MS v Praze zamítl žalobu pro zmatečnost vzhledem k tomu, že neshledal žádný důvod zmatečnosti dle ustanovení § 229 o.s.ř. Toto usnesení MS v Praze bylo následně potvrzeno usnesením VS v Praze ze dne 15.12.2004. Na základě dovolání žalobce Nejvyšší soud ČR usnesením ze dne 24.5.2006 zrušil usnesení VS v Praze ze dne 15.12.2004 a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V rámci odůvodnění poukázal na to, že VS v Praze se dopustil nesprávného právního posouzení věci ve věci skutečností rozhodných pro úspěch žaloby pro zmatečnost podané podle § 229 odst. 4 o.s.ř. Usnesením VS v Praze ze dne 9.8.2006 VS v Praze zrušil usnesení MS v Praze ze dne 22.1.2004 v rozsahu, v němž byla zamítnuta žaloba pro zmatečnost směřující proti usnesení VS v Praze ze dne 25.3.2002. V odůvodnění uvedl, že k správnému rozhodnutí o věci samé je třeba nových skutkových zjištění a to ohledně podpisu dlužníka na doručence ze dne 5.5.1997, kterou mělo být doručeno usnesení o prohlášení konkurzu na jeho majetek. Toto usnesení VS v Praze bylo usnesením ze dne 22.1.2007 doplněno tak, že věc se vrací zpět soudu I.stupně k dalšímu řízení. Usnesením ze dne 16.4.2007 MS v Praze schválil konečnou zprávu v rámci konkurzu na majetek M [REDACTED] M [REDACTED] přičemž rozhodl, že částka 320.661,72 Kč po odečtení celkových nároků konkurzních věřitelů bude předána úpadci. I v rámci námitek, které podal žalobce vůči konečné zprávě namítal, že na majetek úpadce neměl být vůbec prohlášen konkurz. Dne 13.6.2008 rozhodl soud o zrušení usnesení ze dne 2.5.1997 ve výroku o prohlášení konkurzu na majetek M [REDACTED] M [REDACTED] a usnesení bylo změněno tak, že tento návrh na prohlášení konkurzu se zamítá. Návrh na prohlášení konkurzu byl zamítnut proto, neboť navrhovatel nedoložil, že vůči dlužníkovi má splatnou pohledávku.

Z výpovědi svědkyně J [REDACTED] R [REDACTED] vzal soud za prokázané, že trestní stíhání, jemuž byl žalobce vystaven mělo za následek zhoršení vztahů v rámci širší rodiny žalobce, když příbuzní přítelkyně žalobce tuto nabádali k rozchodu s ním. Trestní stíhání žalobce mělo rovněž velmi negativní vliv na dcery, když s nimi se přestaly stýkat kamarádky v obci a v obci se vykládalo, že otec je kriminálník. Přítelkyně žalobce se z tohoto psychicky sesypala a stejně tak i mladší dcera žalobce. Lidé ve vsi žalobce v souvislosti s trestním stíháním pomlouvali, žalobce měl následně problém se sehnáním zaměstnání, vždy, když ukázal výpis z rejstříku trestů, potenciální zaměstnavatelé mu dali najevo, že o něj nemají zájem.

Podáním ze dne 10.12.2010 vzal žalobce žalobu částečně zpět co do částky 73.610,-Kč, kterou požadoval jako náhradu škody spočívající v ušlém zisku žalobce v důsledku jeho výkonu trestu odnětí svobody. Vzhledem k tomu, že žalovaná s tímto částečným zpětvzetím žaloby souhlasila, soud v rozsahu tohoto částečného zpětvzetí řízení zastavil. Soud tedy nepřihlížel k důkazům, které byly v řízení provedeny za účelem prokázání tohoto nároku.

Po provedeném dokazování a s přihlédnutím ke skutkovým okolnostem, které byly mezi účastníky nesporné, má soud za prokázaný následující skutkový stav. Žalobci bylo dne 20.5.1999 sděleno obvinění pro trestný čin porušování povinnosti v řízení o konkurzu a vyrovnání podle § 126 trestního zákona, kterého se měl dopustit tím, že poté, co mu bylo doručeno rozhodnutí MS v Praze ze dne 2.5.1997, jímž byl prohlášen konkurz na jeho majetek jako dlužníka, nereagoval na výzvy ustanoveného správce konkurzní podstaty JUDr. Pavla Valouška k potřebnému doložení seznamu majetku a závazků, účetních dokladů a neposkytoval mu potřebná vysvětlení tak, aby bylo možné správně zajistit veškerý jeho majetek patřící do konkurzní podstaty a uspokojit tak pohledávky věřitelů. Dne 17.8.1999 byla ve věci Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 10 podána u OS pro Prahu 10 obžaloba. Dne 24.8.1999 byl OS pro Prahu 10 vydán trestní příkaz, který byl zrušen na základě odporu podaného Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 10 a dne 16.11.1999 byl OS pro Prahu 10 vydán rozsudek, kterým byl žalobce uznán vinným, byl mu uložen trest odnětí svobody v délce 18 měsíců s tím, že výkon trestu mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let. Dále byla žalobci uložena přiměřená omezení spočívající v povinnosti vyplývající z řízení konkurzního a vyrovnacího. Proti předmětnému rozhodnutí bylo ze strany žalobce podáno odvolání, avšak opožděně. Usnesením OS pro Prahu 10 ze dne 24.6.2002 bylo rozhodnuto tak, že žalobce se neosvědčil ve zkušební době podmíněného odsouzení s tím, že uložený trest odnětí svobody vykoná. Proti tomuto usnesení podal žalobce stížnost, která však byla usnesením MS v Praze ze dne 15.8.2002 zamítnuta. Žalobce nastoupil do výkonu trestu dne 25.4.2003, usnesením OS v Pardubicích ze dne 30.6.2004 bylo rozhodnuto tak, že žalobce se podmíněně propouští z výkonu trestu odnětí svobody; žalobce byl propuštěn dne 30.6.2004. Přípisem Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 10 ze dne 13.8.2008 bylo navrženo povolení obnovy řízení ve prospěch žalobce. Návrh na povolení obnovy řízení byl podán rovněž žalobcem a to dne 10.9.2008, a byl odůvodněn tím, že původní usnesení MS v Praze, kterým byl prohlášen konkurs na jeho majetek, bylo následně dne 13. 6. 2008 změněno tak, že návrh na prohlášení konkursu se zamítá. Konkurs tak byl na majetek žalobce prohlášen neoprávněně. Usnesením OS pro Prahu 10 ze dne 1.10.2008 bylo rozhodnuto tak, že obnova řízení se nepovoluje. Proti tomuto rozhodnutí byla podána stížnost žalobcem i Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 10. Usnesením MS v Praze ze dne 3.11.2008 bylo rozhodnuto, že napadené rozhodnutí se zrušuje a obnova řízení se povoluje a v celém rozsahu se zrušuje rozsudek OS pro Prahu 10 ze dne 16.11.1999 a veškerá další rozhodnutí na něj navazující. Důvodem povolení obnovy řízení bylo zejména to, že *v době rozhodování soudu 1. stupně v trestním řízení nebyly sány podmínky pro nařízení konkursu na majetek žalobce a proto se žalobce nemohl dopustit trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu a vyrovnání podle § 126 tr. zákona, přičemž odsouzený toto namítal již v rámci své obhajoby před soudem 1. stupně. Soud 1. stupně se měl těmito námitkami zabývat a v souladu s ustanovením § 9 tr. řádu jako předběžnou otázku vyřešit, zda byl konkurs nařízen správně či nikoliv.* Rozsudkem OS pro Prahu 10 ze dne 7.1.2009 byl následně žalobce zproštěn obžaloby v plném rozsahu.

Podle ustanovení § 5 zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutí nebo nesprávným úředním postupem (dále jen zákon) stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena a) rozhodnutím, jenž bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního, nebo v řízení trestním, b) nesprávným úředním postupem.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

Podle ustanovení § 10 odst. 1 právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o trestu má ten, na němž byl zcela nebo z části vykonán trest, jestliže v pozdějším řízení byl obžaloby zproštěn, nebo bylo-li proti němu trestní stíhání zastaveno ze stejných důvodů, pro které soud v hlavním líčení rozhodne zprošťujícím rozsudkem. Toto neplatí, nařídí-li zastavení trestního stíhání prezident republiky, uživ svého práva udílet milost nebo amnestii.

Podle ustanovení § 12 odst. 1 písm.a) zákona právo na náhradu škody nemá ten, kdo si vazbu, odsouzení nebo uložení ochranného opatření zavínil sám.

Podle ustanovení § 31a odst. 1 zákona bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle ustanovení § 31a odst. 2 zákona, zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možné nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Podle ustanovení § 31 odst. 1 zákona, náhrada škody zahrnuje takové náklady řízení, které byly poškozeným účelně vynaloženy na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí, nebo na nápravu nesprávného úředního postupu.

Podle ustanovení § 31 odst. 3 zákona, náklady zastoupení jsou součástí nákladů řízení. Zahrnují účelně vynaložené hotové výdaje a odměnu za zastupování. Výše této odměny se určí podle ustanovení zvláštního předpisu o mimosmluvní odměně.

S ohledem na zjištěný skutkový stav a s přihlédnutím k shora citovaným zákonným ustanovením soud dospěl k závěru, že žaloba je z části po právu. Vzhledem k částečnému zpětvzetí žaloby se soud v řízení zabýval nárokem z náhrady škody spočívající pouze ve vynaložených nákladech obhajoby ve výši 1.784,-Kč a nárokem na náhradu nemajetkové újmy ve výši 3.500.000,-Kč. Soud tedy v řízení zejména zkoumal zda-li na straně státu došlo k nezákonnému rozhodnutí či nesprávnému úřednímu postupu, zda-li je dána příčinná souvislost mezi tímto a škodou či nemajetkovou újmou na straně žalobce, a zda-li na straně žalobce došlo ke vzniku škody či nemajetkové újmy.

Co se týká prvního zmíněného vzniku odpovědnosti státu za škodu, v daném případě bylo žalobci sděleno obvinění z trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkurzu a vyrovnání podle § 126 trestního zákona. Žalobce byl následně rozsudkem OS pro Prahu 10 ze dne 13.11.1999 za tento trestný čin odsouzen. Trestní stíhání skončilo v rámci obnoveného řízení po podání návrhu žalobce na nařízení obnovy řízení zprošťujícím rozsudkem OS pro Prahu 10 ze dne 7.1.2009, kterým byl žalobce v plném rozsahu zproštěn podle § 226 písm. b) trestního řádu, neboť skutek, který byl předmětem obžaloby, není trestným činem. V tomto případě bylo trestní stíhání zahájeno sdělením obvinění ve smyslu ustanovení § 160 odst. 1 trestního řádu ve znění účinném od 1.1.1994, které nemělo formu rozhodnutí, nýbrž pouze opatření. Judikatura dovodila, že v případě následného zproštění obžaloby se i v tomto případě jedná o odpovědnost státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím (srov. rozsudek NS ze dne 14.10.19969, sp.zn. 25 Cdo 594/99 a náleží ÚS ze dne 6.2.2001 sp.zn. I ÚS 367/99).

Vzhledem k okolnostem trestního stíhání soud dospěl k závěru, že v daném případě je dán odpovědnostní titul ve smyslu ustanovení § 8 zákona a stát odpovídá za škodu a nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku nezákonného sdělení obvinění, a na to navazujících dalších rozhodnutí.

Co se týká prvního z uplatněných nároků, tedy náhradu škody spočívající ve vynaložených nákladech obhajoby ve výši 1.784,-Kč, zde soud zkoumal, zda-li takto uplatněný nárok představuje účelně vynaložené náklady řízení v souladu s ustanovením § 31 odst. 1 a 3 zákona. Žalobce požaduje tuto částku jako navýšení odměny za provedení úkon právní služby – soupis stížností proti usnesení o nepovolení obnovy řízení, když dle názoru žalobce zde měla být odměna obhájce navýšena o 100 %, neboť tato stížnost obsahovala mimořádně složitou argumentaci. Soud tedy zkoumal, zda-li v rámci tohoto úkonu bylo na místě navýšit mimosmluvní odměnu ve smyslu ustanovení § 12 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., zda-li se tedy jednalo o natolik mimořádně obtížný úkon právní služby, který by toto odůvodňoval. Soud zde dospěl k závěru, že charakter tohoto právního úkonu, tedy podání stížnosti proti usnesení o nepovolení obnovy řízení se svou obtížností nijak nevymykal podání jiných opravných prostředků, a to ani v obtížnosti či rozsahu použité právní argumentace. Dle názoru soudu tak nebyl důvod pro zvýšení mimosmluvní odměny ve smyslu ustanovení § 12 odst. 1 citované vyhlášky. Proto žalobu v tomto rozsahu zamítl.

Co se týká požadovaného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která byla žalobci způsobena v důsledku nezákonného trestního stíhání a dále v důsledku toho, že žalobce vykonal trest odnětí svobody, přestože následně byl z trestného činu, pro který trest odnětí svobody vykonal, zproštěn, zde soud dospěl k závěru, že žaloba byla podána po právu.

Co se týká nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nezákonného trestního stíhání žalobce, žalovaná sice ve svém vyjádření namítá, že nemajetkovou újmu za nezákonné trestní stíhání nelze žalobci přiznat, neboť institut zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu byl do českého právního řádu zaveden zákonem č. 160/2006 Sb., který nabyl účinnosti dne 27.4.2006. Pokud jde o zpětnou účinnost, tato byla připuštěna pouze ve vztahu k nesprávnému pouze ve vztahu k nesprávnému úřednímu postupu spočívajícímu v průtazích v řízení.

Tento výklad přechodných ustanovení zákon č. 160/2006 Sb., a zpětné účinnosti tohoto zákona byl již překonán judikaturou Ústavního soudu ČR, a to zejména z nálezu sp.zn. II. ÚS 1191/08, kde Ústavní soud dospěl k závěru, že: *“dikce čl. II zákona č. 106/2006 Sb. nerespektuje požadavek na poskytnutí stejných práv za stejných podmínek, když znevýhodnil ty subjekty, kterým vznikla imateriální újma nezákonným rozhodnutím před těmi, jimž vznikla imateriální újma nesprávným úředním postupem. Základní právo na lidskou důstojnost garantované Listinou základních práv a svobod, které se uplatní v případě aplikace zákona č. 82/1998 Sb., je co do rozsahu širší, než nárok na ochranu lidské důstojnosti uplatňovaný podle občanského zákoníku (zejm. § 11 násl. občanského zákoníku). Strohá a nedostatečná úprava obsažená v civilním kodexu se soustřeďuje na otázky ochrany osobnosti, ex definitione, v horizontálních vztazích, tj. v situacích, kdy dochází k interferencím buď při výkonu práv jinými osobami (např. při výkonu svobody projevu) anebo při deliktním jednání jiných osob. Ústavním pořádkem garantovaná základní práva se uplatňují přímo a tedy i mnohem intenzivněji ve vztazích vertikálních, tj. ve vztazích stát - jednotlivec. Za vertikální vztah je přitom třeba považovat i právní věci, projednávané v tzv. řízeních nesporných, tj. v řízeních, která může zahájit i bez návrhu.”*

V souladu s tímto právním názorem ústavního soudu je třeba nemajetkovou újmu, která vznikla žalobci nezákonným trestním stíháním, které sice bylo zahájeno sdělením obvinění před účinností zákona č. 160/2006 Sb., skončeno však bylo až za účinnosti tohoto zákona rozsudkem OS pro Prahu 10 ze den 7. 1. 2009, který téhož dne nabyl právní moci.

Soud tedy zkoumal, zda v případě žalobce došlo v důsledku nezákonného trestního stíhání k zásahu do jeho osobnostních práv. Obecně je třeba konstatovat, že nezákonné trestní stíhání znamená značný zásah do osobnostních práv (zejména práva na zachování osobní cti, dobré pověsti a práva na soukromí). V tomto ohledu je třeba odkázat na nálezný ústavního soudu sp. zn. IV ÚS 428/05 a právní větu tohoto rozhodnutí: *Každé trestní stíhání představuje omezení souhrnu osobnostních práv, jejichž součástí jsou vyjmenovány v čl. 10 Listiny základních práv a svobod. Obecně jistě platí, že takové omezení je legitimováno veřejným zájmem na ochraně společnosti před pachateli trestné činnosti. Přesto však lze odlišit situace, kdy se již nebude jednat o legitimní omezení, nýbrž o zásah a porušení práv garantovaných v čl. 10 Listiny základních práv a svobod. Aniž by chtěl Ústavní soud abstraktně vymezovat všechny případy, v nichž o legitimní omezení osobnostních práv již nepůjde, lze s jistotou konstatovat, že doba, po kterou běží trestní stíhání, resp. doba po kterou působí posléze zrušené odsuzující rozhodnutí je oním nelegitimizujícím faktorem, který je třeba zkoumat. V takových případech je třeba příslušné omezení osobnostních práv podrobit testu proporcionality, tedy zkoumání, zda omezení základního práva (zde práva na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a práva na soukromí) je ještě přiměřené shora vymezenému veřejnému zájmu.*

S ohledem na citované je třeba uzavřít, že i v případě žalobce lze presumovat, že došlo k značnému zásahu do jeho osobnostní sféry v důsledku nezákonného trestního stíhání a došlo zejména k porušení jeho práva na zachování cti a dobré pověsti; toto svou svědeckou výpovědí potvrdila i svědkyně J. R. Takovéto porušení osobnostních práv způsobilo žalobci nemajetkovou újmu, jejíž odškodnění není možné pouhým konstatováním porušení práv žalobce; na místě je v daném případě poskytnout finanční odškodnění.

Žalovaná vznesla námitku promlčení nároku na náhradu takto způsobené nemajetkové újmy. Jak již bylo shora uvedeno, žalobce byl zproštěn obžaloby rozsudkem ze dne 7. 1. 2009, který téhož dne nabyl právní moci. Dle názoru soudu je třeba běh promlčecí doby počítat až ode dne následujícího po zproštění obžaloby, tedy od 8. 1. 2009; tehdy mohl žalobce svůj nárok vůči žalované poprvé uplatnit, když tímto okamžikem byla deklarována nezákonnost trestního stíhání a žalobce se dozvěděl o tom, že nemajetková újma vznikla a kdo za ni odpovídá; až do tohoto okamžiku žalobci nemajetková újma v důsledku nezákonného trestního stíhání vznikala. Nárok byl u žalované předběžně uplatněn dne 25. 6. 2009, žalovaná nárok projednala a stanovisko doručila žalovanému dne 29.12.2009. Žalobce tedy uplatnil nárok u žalované 12 dnů před uplynutím promlčecí lhůty. Ve smyslu § 35 zákona č. 82/1998 Sb., došlo ke stavění běhu promlčecí doby na 6 měsíců. Žaloba u soudu byla podána dne 7. 1. 2010, tedy poslední den běhu promlčecí doby. Námitka promlčení vznesená žalovanou tak není dle názoru soudu důvodná.

Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklé v důsledku nezákonného trestního stíhání soud přihlížel ke konkrétním okolnostem případu. Trestní stíhání žalobce do jeho pravomocného zproštění trvalo bezmála 10 let, žalobce byl pravomocně odsouzen nejprve k podmíněnému trestu odnětí svobody, který mu byl následně přeměněn v trest nepodmíněný, tento v trvání 433 dnů vykonal. K vynesení zprošťujícího rozsudku došlo až po podání mimořádného opravného prostředku – návrhu na povolení obnovy řízení; žalobce byl však zproštěn pro okolnosti, které tvrdil v rámci své obhajoby již na samém počátku svého trestního stíhání, totiž, že konkurs byl na jeho majetek prohlášen nezákonně, když nebyly splněny podmínky pro jeho prohlášení a žalobce se tak nemohl dopustit trestného činu, za který byl stíhán. Po zvážení všech těchto kritérií soud dospěl k závěru, že přiměřeným zadostiučiněním v daném případě je částka 15.000,- Kč za každý rok trestního stíhání, tedy za 10 let 150.000,- Kč.

Žalobce dále požadoval náhradu nemajetkové újmy, která mu byla způsobena tím, že vykonal trest odnětí svobody v době od 25. 4. 2003 do 30. 6. 2004 včetně, tj. celkem 433 dnů.

I jde je nárok žalobce po právu; pokud by totiž nedošlo k nezákonnému sdělení obvinění, pak by nedošlo k odsouzení žalobce k trestu odnětí svobody a k výkonu tohoto trestu. Soud v tomto ohledu odkazuje na judikaturu Ústavního soudu, a to zejména rozhodnutí Ústavního soudu sp.zn. II ÚS 590/2008, kdy Ústavní soud vyslovil názor: *“Má-li být stát skutečně považován za materiální právní stát, musí nést objektivní odpovědnost za jednání svých orgánů, kterým státní orgány, nebo orgány veřejné moci přímo zasahují do základních práv jednotlivce. Nelze totiž přehlédnout, že stát nemá svobodnou vůli, nýbrž je povinen striktně dodržovat právo v jeho ideální (škodu nepůsobící) interpretaci. Na jednu stranu je jistě povinností orgánů činných v trestním řízení vyšetřovat a stíhat trestnou činnost, na druhou stranu se stát nemůže zbavit odpovědnosti za postup těchto orgánů, pokud se posléze ukáže jako postup mylný, zasahující do základních práv. V takové situaci není rozhodné, jak orgány činné v trestním řízení vyhodnotily původní podezření, ale to, zda se jejich podezření v trestním řízení potvrdilo.”* Ústavní soud dále vyslovil názor: *“Prostředky trestního procesu, které nezřídka vedou k omezení základní práv obviněného, nelze posuzovat zcela izolovaně, ale pouze v kontextu účelu jejich použití, jímž je odhalení a potrestání pachatele trestné činnosti. Pokud se v kterékoliv fázi trestního řízení ukáže, že tento účel nemůže být naplněn, neboť obviněný se trestné činnosti nedopustil, a podezření orgánů činných v trestním řízení bylo zcela liché, je třeba za vadné považovat veškeré úkony, které byly v trestním řízení provedeny, tj. případně včetně prostředků vedoucích k omezení osobní svobody, jímž je vazba. Pro účely odškodnění proto nelze zcela izolovaně posuzovat vazbu a samotné trestní stíhání. Z tohoto pohledu je pak nerozhodné, zda si stěžovatel svým jednáním vazbu přivodil, neboť nebýt nedůvodného trestního stíhání, nebyl by stěžovatel vůbec vystaven požadavku podrobit se omezení osobní svobody v podobě vazby.”* Soud se zcela ztotožnil s právním názorem vysloveným Ústavním soudem ve shora uvedeném nálezu. Stát je v daném případě objektivně odpovědný za trestní stíhání, které se následně ukáže nezákonným, to nejen co do odškodnění materiální újmy v podobě škody, či ušlého zisku, ale i co do náhrady nemateriální újmy vyvolané ve sféře osobnostních práv poškozeného (srov. II ÚS 247/2007, IV ÚS 428/2005). Námitka žalované, že si žalobce výkon trestu způsobil sám tím, že nedodržoval soudem uložené přiměřené omezení v průběhu zkušební doby podmíněného odsouzení splnit povinnost vyplývající z konkursního řízení. Vzhledem k tomu, že konkurs byl na majetek žalobce prohlášen nezákonně, nelze klást žalobci za vinu, že nespolupracoval se správcem konkursní podstaty. Naopak i toto uložení přiměřených povinností bylo nezákonné vzhledem k následnému zproštění obžaloby a rovněž vzhledem k důvodům pro které byla povolena obnova řízení. Jako částku přiměřenou nemajetkové újmě, která žalobci vznikla tím, že byl omezen na své osobní svobodě v důsledku nezákonného výkonu trestu soud stanovil částku 500,- Kč za každý den omezení osobní svobody, což celkem představuje částku 216.500,- Kč.

Soud zamítl žalobu do co do části přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu nad shora uvedené a soudem odůvodněné částky.

Vzhledem k tomu, že žalovaná se dostala do prodlení s placením peněžitého závazku, má žalobce právo na úroky z prodlení v zákonné výši stanovené nařízením vlády č. 142/1994 Sb. a to ode následujícího po uplynutí zákonné šestiměsíční lhůty pro předběžné projednání nároku (§ 15 zákona č. 82/1998 Sb.). Tato lhůta uplynula dne 26. 12. 2009, žalobce však požadoval úroky z prodlení až ode dne 29. 12. 2009, soud byl v tomto ohledu vázán žalobním návrhem a přiznal úroky z prodlení od tohoto data.

O nákladech řízení soud rozhodl dle ustanovení § 142 odst. 3 o.s.ř., neboť v převažující části žalovaného nároku, co do výše přiměřeného zadostiučinění, výše plnění závisela na úvaze soudu. Zde soud vycházel z částky, která byla žalobci v řízení skutečně přiznána, tedy z částky 366.500,- Kč. Náklady řízení představují odměnu advokáta dle vyhlášky 484/2000 Sb., ve výši

44.630,- Kč, 8x režijní paušál á 300,- Kč (příprava a převzetí věci, soupis žaloby, podání ve věci samé ze dne 5. 2. 2010, 27. 8. 2010, 10. 12. 2010, 3x účast na jednání soudu), 3x cestovné Kutná Hora - Praha a zpět (160 km) ve výši 922,70 Kč za jednu zpáteční cestu, DPH ve výši 9.959,60 Kč, celkem činí náklady řízení 59.757,70 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího ve třech vyhotoveních.

V Praze dne 20.prosince 2010

Mgr. Lucie Šternová, v.r.
Soudce

Za správnost vyhotovení: Vítková